

Fricsay Ferenc karmester

Josef Müller-Marein

Mi egy korai, sikeres karrier végét gyászoljuk

Fricsay Ferenc még nem is lett ötven éves. Meghalt Baselba, miután házában, Ermatingenben a Bodeni-tó partján szinte teljesen visszavonultan elt. Néha feltápáskodott, és egy nagy városban dirigált, mint például Berlinben, az egyik leghíresebb zenekart, melyet ő jól ismert. Ez mindig egy kulturális élmény volt, melyet valószínűleg senki a résztvevők között nem felejtett el. Voltak pillanatok, amikor azt gondolta, hogy visszaszerezze egészséget. De végül az élet erői észrevétlenül és feltartóztatlanul és egyenletesen hagyta el - diminuendo.

Ritkán van karmesternek ilyen meredek karrierje: A háború végen magyar katonazenekart vezényelt és öt év múlva már világhírnevet kapott. De nagyon ritkán fordul el, hogy egy fiatal zenésznek ilyen kiképzése legyen, mint neki: Apja, Magyarországon a legmagasabb rangú katonazenekar karmestere volt, - ő nem csak indulokat és keringőket, hanem szimfóniákat vezényelt. Hazájában nagyon népszerű volt és a mesterek mint Bartók és Kodály megbecsültek és az emberek szerettek őt. Fiat Ferencet, minden zenekari hangszerek használatára kiképezte, - a híres budapesti Zeneakadémiába beírta, és lehetővé tette, hogy mint gyermek egy zenekart vezényeljen: az Eleven-Kapelle az első Honvéd gyalogezred zenekarát, amely fiatal katonai zenész jelöltekből állt.

Fricsay Ferenc tizenegy éven át hordta a Lyra jelvényes egyenruháját - leginkább vonakodva. Mindig megbotlott a hosszú kardján. Ha nem lett volna annyi humora, bája és egy zseni - mint tisztelt apja, - a katonai karrierje valószínűleg rosszul végződött volna. (Azért említem ezt, mert düh és a nevetés között elragadóan tudott erről mesélni.)

Ő mint fiatal ember, amikor a háború véget ért, a Budapesti Operaháznál, az Állami Operaháznál és Bécsben egyszerre egy kiemelkedő karmester lett. Vezényelt Salzburgban, volt zeneigazgató Berlinben, később Münchenben. De egy dolgot, soha nem tudott elviselési: a rutint, a repertoár hanyagságát, és „mindent dirigálni”. Művészi merete túl szigorú volt, hogy ő egyetértett volna, operát vezényelni, amelyet nem ő maga gyakorolt be. Tehát őt nem akadályozta meg, hogy egy dicsőséges zenei allást lemondjon. Inkább elköltözött.

De ő mindig visszatért: a Rias zenekarhoz, melyet ő épített fel, ma a legragyogóbb modern zenekar, a berlini Operához, és a Berlini Filharmonikusokhoz. Az ő anyai barátja, professzor Elsa Schiller, aki a "Deutsche Grammophon" művészeti vezetője lett, megteremtette neki a lehetőséget, hanglemez felvételeket csinálni, miáltal a művészet értelmezésének csúcsteljesítményét, mely folyamatosan Fricsay hírével hosszú, hosszú ideig életben tartja, és az egész világba vinni.

A Fricsay barátoknak megdöbbentő volt látni, hogy a hosszú betegség és kényszerített magányság ebben a zseniális emberben felkeltett egy néma figyelmet, - kirekesztő terület nélkül: a filozófiára, irodalomra, képzőművészetre vagy az építészetre.

Írt egy kis könyvet Mozartról és Bartókról: bizonyága tisztánlátó érzékenységeről. Ő hívő ember volt. Az ő kivonása a világból internalizációja volt.. Ő tiszta lángnak számított, mely túl korán elégett és visszaverődése életünkett meg sokáig fényesebbé teszi.